

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

บทนี้เป็นการนำเสนอขั้นตอนและรายละเอียดของกิจกรรมต่างๆ ที่ดำเนินการในการสำรวจข้อมูล ได้แก่ การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูล การกำหนดคุณลักษณะและปัจจัยในการเลือกพื้นที่และบุคคลผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์รวมทั้งการประชุมกลุ่มย่อย อันเป็นวิธีการในการค้นหาข้อมูลเพื่อตอบคำถามและอธิบายถึงประเด็นต่างๆ ที่กำหนดขึ้นภายใต้กรอบการศึกษาของงานวิจัยนี้

3.1 พื้นที่ตัวอย่าง

การวิจัยนี้ ได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายสำหรับงานวิจัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเนื่องจากการเป็น “ภูมิภาคที่สะท้อนภาพของระดับการพัฒนาประเทศ” ด้วยพื้นที่และจำนวนประชากรคิดเป็น 1 ใน 3 ของประเทศ โดยคณะผู้วิจัยแบ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือออกเป็น 3 ส่วนคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ตอนกลางและตอนล่าง ซึ่งจังหวัดสุรินทร์เป็นตัวแทนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จังหวัดมหาสารคามเป็นตัวแทนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง และจังหวัดอุดรธานีเป็นตัวแทนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยการคัดเลือกพื้นที่ตัวอย่าง ใช้การเลือกพื้นที่แบบหลายขั้น (Multi-Stage) เพื่อให้ได้พื้นที่ โดยมีวิธีการเลือกแต่ละขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 คัดเลือกจังหวัดออกเป็น 3 ส่วน คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ตอนกลางและตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดอุดรธานี

ขั้นที่ 2 คัดเลือกจังหวัดคัดเลือกพื้นที่โดยเลือกจากพื้นที่ที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศ และ/หรือ ระดับนานาชาติ ด้านการจัดการปกครองตามหลักธรรมาภิบาลและตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

(2.1) พื้นที่หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับรางวัล พระปกเกล้าด้านความเป็นเลิศด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม เป็นต้น

(2.2) พื้นที่หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ถูกรับรองในฐานะข้อมูล กลุ่ม องค์กร พื้นที่ ที่ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ภายใต้โครงการแผนงานพัฒนาวิชาการและส่งเสริมการวิจัยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) (<http://www.sedb.org>) ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งที่มาขององค์กรต่างๆ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลตำบลนาทอง อำเภอเขียงยืน จังหวัดมหาสารคาม, องค์การบริหารส่วนตำบลถ่อนนาถ้ำ อำเภอบ้านดุง และ องค์การบริหารส่วนตำบลหมานางาม อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

(2.3) พื้นที่หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ได้รับรางวัล หรือมีผลงานด้านธรรมาภิบาลและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง โดยการเก็บข้อมูลขั้นต้นของคณะผู้วิจัย ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม, องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี, องค์การบริหารส่วนตำบลตาอ้อ อำเภอเมืองสุรินทร์, องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสนธิ อำเภอจอมพระ, และองค์การบริหารส่วนตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

ตารางที่ 3.1 แสดงรางวัลและผลงานดีเด่นด้านธรรมาภิบาลและเศรษฐกิจพอเพียงที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นพื้นที่ตัวอย่างในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี มหาสารคามและสุรินทร์ได้รับ

จังหวัด	องค์กร	รางวัล/ผลงานดีเด่น
อุดรธานี	 <p>องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่</p>	เกียรติบัตร จากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สาขาเขตพื้นที่ (ขอนแก่น) ได้มอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า พหุภาคีหลักประกันสุขภาพ ตำบลนาพู่ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี ได้ร่วมประกวดผลงานการสร้างการมีส่วนร่วมของพหุภาคี ในโครงการสร้างศักยภาพการมีส่วนร่วมของพหุภาคี ในระบบหลักประกันสุขภาพ ประจำปี 2549
		เกียรติบัตร จากผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี ได้มอบเกียรติบัตรฉบับนี้ ให้ไว้เพื่อแสดงว่า องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่ เป็นหน่วยงานที่มีคุณธรรมจังหวัดอุดรธานี ประจำปี 2549 ในโครงการ ส่งเสริมคนดีมีคุณธรรม ณ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุดรธานี
		เกียรติบัตร จากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้มอบเกียรติบัตรนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับรางวัล การบริหารจัดการที่ดี ประจำปี 2549"
		โล่เกียรติคุณ จากหนังสือพิมพ์เสียงอีสานโพสต์ ร่วมกับหนังสือพิมพ์สยามรัฐ (รายวัน) ได้มอบไว้ให้เพื่อเป็นเกียรติแก่ องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่ (อำเภอเพ็ญ) ที่ผ่านการคัดสรร 1 อำเภอ 1 อบต. ต้นแบบ จังหวัดอุดรธานี รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น ประจำปี 2549 (ภาคเอกชน)
องค์การบริหารส่วนตำบลหมานางาม	รางวัลชนะเลิศ โครงการประกวดลดปัญหาอุบัติเหตุจราจร เทศกาลสงกรานต์ ประจำปีพ.ศ. 2552	
	รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 1 ในการประกวดผลงาน การบริหารกองทุนสุขภาพ ระดับท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เครือข่ายสุขภาพ จังหวัดอุดรธานี ปี 2552	

ตารางที่ 3.1 แสดงรางวัลและผลงานดีเด่นด้านธรรมาภิบาลและเศรษฐกิจพอเพียงที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นพื้นที่ตัวอย่างในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี มหาสารคามและสุรินทร์ได้รับ (ต่อ)

จังหวัด	องค์กร	รางวัล/ผลงานดีเด่น
อุดรธานี	องค์การบริหารส่วนตำบลถ่อนนาถ้ำ	ถ้วยพระราชทานจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รางวัลชนะเลิศ ประเภทประชาชนทั่วไป การประกวดผลงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประจำปี พ.ศ. 2550
		โล่เกียรตินิยมการสนับสนุนโครงการวัฒนธรรมไทยชุมชน แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ “ภูไท-ไทยพวน” ประจำปี พ.ศ. 2552
		ผู้บริหารฯ ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณในโครงการ “คนดีศรีอุดรธานี” สาขาผู้บริหารท้องถิ่น ประจำปี 2553-2554 และโล่ประกาศเกียรติคุณจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาการผู้ให้ความรู้อันมีค่าและสนับสนุนการศึกษาของวิทยากรผู้ให้ความรู้ด้านเกษตรและสหกรณ์ระดับสูงของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประจำปี 2554
มหาสารคาม	องค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง	รางวัลตำบลแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองดีเด่นเฉลิมพระเกียรติ ลำดับที่ 4 ประจำปี พ.ศ.2539 จากนายกรัฐมนตรี
		รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลงานดีเด่นด้านการพัฒนาตำบล ประจำปี พ.ศ.2541 จากผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม
		รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลงานดีเด่นด้านการรณรงค์กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ลำดับที่ 7 ประจำปี พ.ศ.2542 จากกระทรวงสาธารณสุข
		รางวัลชนะเลิศโครงการประกวดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ประจำปี พ.ศ.2547 จากนายกรัฐมนตรี
		รางวัลการพัฒนาสวัสดิการชุมชนดีเด่น (ผลงานดีเด่นด้านการพัฒนาสวัสดิการชุมชนและการฟื้นฟูคุณธรรมและวิถีชุมชน) ประจำปี พ.ศ.2550 จากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.)

ตารางที่ 3.1 แสดงรางวัลและผลงานดีเด่นด้านธรรมาภิบาลและเศรษฐกิจพอเพียงที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นพื้นที่ตัวอย่างในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี มหาสารคามและสุรินทร์ได้รับ (ต่อ)

จังหวัด	องค์กร	รางวัล/ผลงานดีเด่น
มหาสารคาม	องค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง	รางวัลพื้นที่บูรณาการงานฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่น (ผลงานดีเด่นด้านพื้นที่บูรณาการงานฟื้นฟูท้องถิ่น ที่สามารถบูรณาการงานทุนและร่วมกับภาคพัฒนาในท้องถิ่น เพื่อการฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่น) ประจำปี พ.ศ.2550 จากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
		รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ประจำปี พ.ศ.2550 จากสถาบันพระปกเกล้า
		รางวัลเกียรติยศเพื่อประกาศเกียรติคุณเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น ปีที่ 2 ประจำปี พ.ศ.2552 จากนิตยสารเส้นทางไทย
	องค์การบริหารส่วนตำบลนาทอง	รางวัลชนะเลิศ การพัฒนาสถาบันครอบครัวดีเด่น กรมการพัฒนาชุมชน ประจำปี 2545
		รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ศูนย์ประสานงานองค์การชุมชน ตำบลนาทอง อำเภอเขียงยืน ตามโครงการ “เชิดชูเกียรติผู้นำ” เครือข่ายพัฒนาชุมชนดีเด่น ปี 2553
		รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 โครงการประกวดความสะอาด ภายใต้โครงการ “สารคามเมืองน่าอยู่” ของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ประจำปี 2550
		รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 โครงการ “รณรงค์จังหวัดไร้พุง มุ่งสู่สุขภาพดี” จังหวัดมหาสารคาม ประจำปี 2552
		รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ระดับอำเภอ โครงการ “กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ประจำปี 2542
		โล่ประกาศเกียรติคุณ ศูนย์ต่อสู้เพื่อการชงษาเสพติดอย่างยั่งยืนประจำปี 2550
	องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน	กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้คัดเลือกให้หมู่บ้านบ้านหนองเขื่อนช้างเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจครบวงจรของจังหวัด เมื่อ พ.ศ. 2531
รางวัลกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับ A+ ดีเด่น สำนักงานหลักประกันสุขภาพเขต ขอนแก่น		

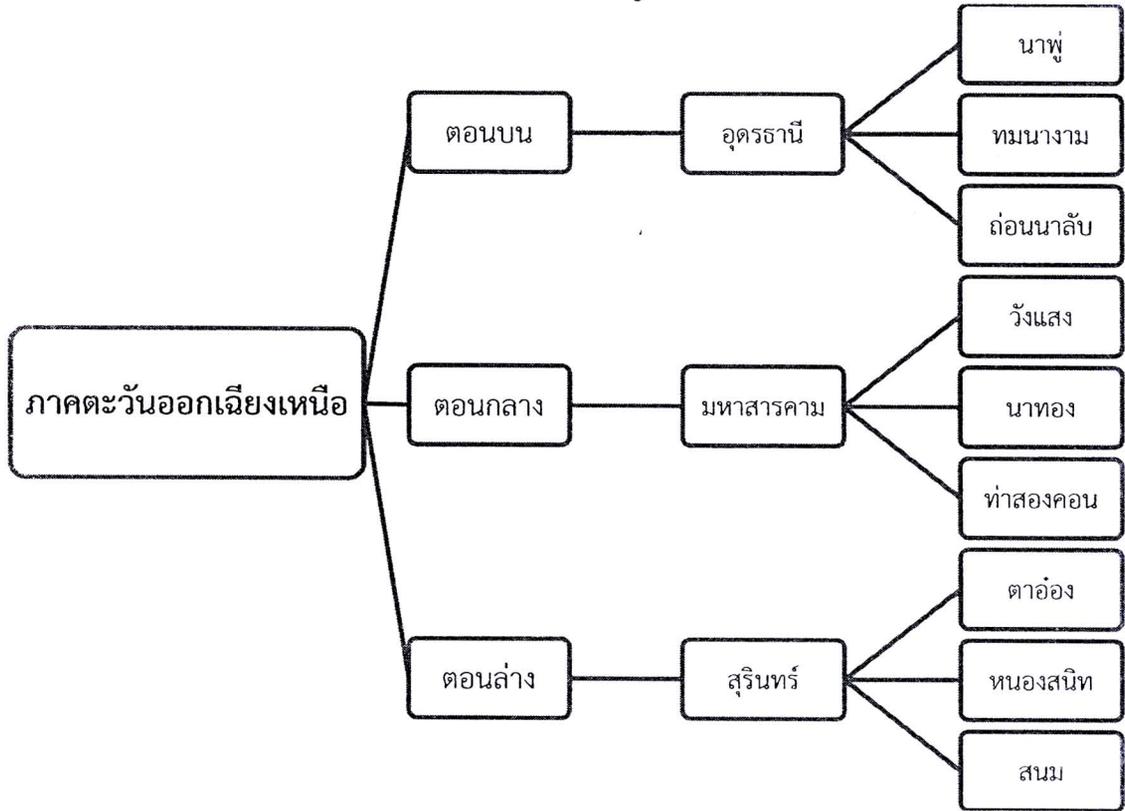
ตารางที่ 3.1 แสดงรางวัลและผลงานดีเด่นด้านธรรมาภิบาลและเศรษฐกิจพอเพียงที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นพื้นที่ตัวอย่างในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี มหาสารคามและสุรินทร์ได้รับ (ต่อ)

จังหวัด	องค์กร	รางวัล/ผลงานดีเด่น
มหาสารคาม	องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน	กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ได้คัดเลือกให้หมู่บ้านบ้านหนองเขื่อนช้างเป็นหมู่บ้านหัตถกรรม พ.ศ.2532
		รางวัล หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนการจัดการเลือกตั้ง ส่งผลให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สุจริต และเที่ยงธรรม ในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการทั่วไป และสมาชิกวุฒิสภา เป็นการทั่วไป โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดมหาสารคาม
		รางวัลองค์การบริหารส่วนตำบลดีเด่น ในการดำเนินจัดการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลและ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2548 ประจำจังหวัด มหาสารคาม
		รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 เขตตรวจราชการที่ 12 ในกประกวดการดำเนินงานสุขภาพจิตดีเด่น เครือข่ายระดับท้องถิ่น ระดับเขตปีงบประมาณ 2549 โดยกรมสุขภาพจิต
		รางวัลหน่วยงานดีเด่นที่สนับสนุนงานด้านคนพิการ ประจำปี 2551 จังหวัดมหาสารคาม
สุรินทร์	องค์การบริหารส่วนตำบลตาอ้อ	รางวัลองค์กรต้นแบบด้านการจัดการพลังงาน ประจำปี 2553 จากกระทรวงพลังงาน
		รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 ชุมชนต้นแบบพลังงานยั่งยืน ในเขตพื้นที่สำนักงานวิชาการภาค 5 ประจำปี 2553
		รางวัลองค์กรต้นแบบด้านการจัดการพลังงาน ประจำปี 2553 จากกระทรวงพลังงาน

ตารางที่ 3.1 แสดงรางวัลและผลงานดีเด่นด้านธรรมาภิบาลและเศรษฐกิจพอเพียงที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นพื้นที่ตัวอย่างในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี มหาสารคามและสุรินทร์ได้รับ (ต่อ)

จังหวัด	องค์กร	รางวัล/ผลงานดีเด่น
สุรินทร์	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสนิท	รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ประจำปี พ.ศ. 2550 2551 และ 2552 จากนายกรัฐมนตรี (สามปีซ้อน)
		รางวัลชมเชยการประกวดขบวนรถอาหารเลี้ยงช้างงานต้อนรับและเลี้ยงช้าง ประจำปี 2550 2551 2552 และ 2553 จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์
		ประกาศเกียรติคุณระดับเขตด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ประจำปี พ.ศ.2553 จากกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
		เกียรติบัตรการจัดนิทรรศการแสดงผลงานมหกรรมสร้างหลักประกันสุขภาพประชาชนเขตนครชัยบุรีรินทร์ (ตลาดนัดสุขภาพ) ประจำปี พ.ศ.2553 จากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต 9 นครราชสีมา
		รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น ระดับเขต ด้านคุ้มครองผู้บริโภค ระดับ 2 จากกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
		เกียรติบัตรเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่นที่ส่งเสริมการดำเนินงานวัฒนธรรมด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ประจำปี พ.ศ.2554 จากกระทรวงวัฒนธรรม
		โล่เกียรติคุณต้นแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการงานสร้างเสริมสุขภาพเข้มแข็ง ประจำปี พ.ศ. 2554 จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
	องค์การบริหารส่วนตำบลสนม (บ้านพลับ)	รางวัลหมู่บ้านองค์การบริหารส่วนตำบลดีเด่น ประจำปี 2525 จังหวัดสุรินทร์
		รางวัลหมู่บ้านป้องกันตนเองและพัฒนาตนเองดีเด่น ประจำปี 2536 จังหวัดสุรินทร์
		รางวัลหมู่บ้านองค์การบริหารส่วนตำบลดีเด่น ประจำปี 2546 จังหวัดสุรินทร์
รางวัลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ปี 2553 ประจำปี จังหวัดสุรินทร์		

ภาพที่ 3.1 แสดงลำดับขั้นในการเลือกพื้นที่ในการสัมภาษณ์ผู้นำท้องถิ่น

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ตัวอย่างในการศึกษาเชิงคุณภาพ

ผู้นำท้องถิ่น เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการศึกษาในครั้งนี้ วิธีการศึกษาใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้ชุมชนที่ศึกษา 9 แห่ง โดยการเลือกแบบเจาะจง เพื่อให้ได้ตัวอย่างของผู้นำท้องถิ่นที่มีผลงานในเชิงประจักษ์ในด้านธรรมาภิบาลและหรือเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละท้องถิ่น โดยรวมกลุ่มประชากรทั้งหมดในการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 24 ราย

นอกจากนั้นในชุมชนที่ศึกษา 9 แห่ง ได้ทำการจัดสนทนากลุ่มผู้นำออกเป็นกลุ่ม ๆ จำนวน 2 พื้นที่ ๆ ละ 15 คน รวมเป็นจำนวน 30 คน โดยเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม จากความสมัครใจ และให้ได้รับความหลากหลายของประสบการณ์เพื่อนำมาสนทนากลุ่มเรื่อง การพัฒนาท้องถิ่น แนวคิดและการจัดการปัญหา

3.2.2 ตัวอย่างในการศึกษาเชิงปริมาณ

(1) การใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เพื่อสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในการบริหารงานของผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการบริหารที่มีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้แบบสอบถาม จากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายในพื้นที่เป้าหมาย 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 1,200 ชุด

จำนวนประชากรในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยเลือกจากประชาชนชาวไทยผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งหรือผู้มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปในแต่ละจังหวัดซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมาย ตามข้อมูลจากการจัดทำสำมะโนประชากรและเคหะสำนักงานสถิติแห่งชาติและกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยในปี พ.ศ. 2553 แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้อมา

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) (อ้างใน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2545:438) ของจำนวนประชากรทั้งหมดมากกว่า 100,000 คน ที่อัตราความคลาดเคลื่อนของการสุ่มร้อยละ ± 5 ทำให้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจังหวัดละ 400 คน จากนั้นจึงได้กระจายการเก็บข้อมูลไปยังพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลของทั้งสามจังหวัดซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 205 แห่ง

ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยเลือกจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปนอกเขตเทศบาล และอยู่ในครัวเรือนหรือมีภูมิลำเนาในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 90 วัน โดยผู้ตอบแบบสอบถามหรือสมาชิกในครัวเรือนต้องไม่ทำงานหรือนักการเมืองระดับชาติ ระดับท้องถิ่นและกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยมีจำนวนแบบสอบถามต่อพื้นที่ตำบลในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันประมาณ 5-7 ชุดต่อตำบล ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนประชากรสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างและจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นพื้นที่เก็บข้อมูล

จังหวัด	จำนวนประชากรทั้งหมดในพื้นที่ (คน)	ร้อยละ	ขนาดตัวอย่าง	จำนวน อบต.ที่เป็นพื้นที่เก็บข้อมูล (แห่ง)
อุดรธานี	1,544,786	40	400	68
มหาสารคาม	940,911	24	400	64
สุรินทร์	1,381,761	36	400	73
จำนวนประชากรทั้งหมดใน 3 จังหวัด	3,867,458	100	N = 1,200	205

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในการวิจัยนี้ ได้มีการกำหนดประเด็นคำถามจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการใช่วิธีการต่างๆ ดังนี้

(1) การสำรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) โดยแบ่งกลุ่มเอกสารออกเป็น 2 ส่วนคือ

(1.1) ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาล ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลและแนวทางที่ใช้ในการประเมินธรรมาภิบาล และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเกณฑ์การประเมินเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยงานต่างๆ

(1.2) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยแบ่งประเภทของผู้นำออกเป็น 2 ประเภท คือ ประชาชนชาวบ้านหรือผู้นำตามวัฒนธรรมและจารีตประเพณี เช่น เจ้าโคตร ผู้เฒ่าผู้แก่ และอีกกลุ่มหนึ่งเป็นผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

(2) การสัมภาษณ์ (Interview) ผู้นำท้องถิ่น ในฐานะบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อทราบลักษณะการทำงาน ระบบโครงสร้างของสังคม วัฒนธรรมของชุมชนในด้านต่างๆ ความเข้มแข็งและการเกาะเกี่ยวกันของชุมชน ตลอดจนประเด็นปัญหาหรือข้อสังเกตต่างๆ เป็นต้น

(3) การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) กลุ่มผู้นำชุมชนหรือท้องถิ่น โดยมีผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มประมาณ 10-15 คนต่อกลุ่ม ใช้เวลาจัดสนทนากลุ่ม ประมาณกลุ่มละ 2 ชั่วโมง เพื่อทราบวิธิต่างๆ การทำงานร่วมกัน การจัดการปัญหา ความต้องการของชุมชน การบริหารจัดการในมุมมองของผู้นำในชุมชน เป็นต้น

(4) การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อสำรวจถึงความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลและเศรษฐกิจพอเพียง

3.4 การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือและการวิเคราะห์ข้อมูล

การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ได้มีการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการทดสอบ (pre-test) จำนวน 80 ชุด กับกลุ่มประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบว่าคำถามสามารถสื่อความหมายตรงตามความต้องการตลอดจนความเหมาะสมของเนื้อหา โดยเลือกพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดและอุบลราชธานี จังหวัดๆ ละ 40 ชุด จากนั้นจึงนำมาทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ในการหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach s Alpha และเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ซึ่งตามหลักทั่วไปนั้นจะมีระดับของการยอมรับความเชื่อมั่นเมื่อค่าสัมประสิทธิ์แอลฟามากกว่า 0.70 จึงจะสรุปได้ว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือสูง ตามตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 แสดงการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของการทดสอบแบบสอบถาม

ข้อคำถาม	ค่า Cronbach s Alpha
(1) ธรรมาภิบาล	
หลักนิติธรรม	0.8179
หลักคุณธรรม	0.8696
หลักความโปร่งใส	0.8539
หลักการมีส่วนร่วม	0.9152
หลักความรับผิดชอบ	0.9416
หลักความคุ้มค่า	0.9250
(2) เศรษฐกิจพอเพียง	
	0.9601

N of cases = 80

เมื่อทำการทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability Test) ของแบบสอบถามทั้งหมดรวมกัน จะได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach เท่ากับ 0.9750 ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากการสำรวจความคิดเห็นด้วยแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจริงนั้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ สถิติพรรณนาตัวแปรเดียว คือ การหาค่าเฉลี่ยและร้อยละ รวมทั้งการใช้สถิติหาความสัมพันธ์ของตัวแปร คือ การหาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (t-test) และค่าความแตกต่างของความแปรปรวน (ANOVA) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ทั้งนี้การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การจัดสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3.5 การเก็บข้อมูลภาคสนาม

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถามมีดังต่อไปนี้

(1) คัดเลือกพื้นที่ในแต่ละจังหวัดเพื่อเก็บแบบสอบถามจำนวนระหว่าง 5-6 ชุด ต่อ พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนึ่งแห่ง

(2) ผู้เก็บแบบสอบถามดำเนินการคัดเลือกพนักงานสัมภาษณ์ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมโดยเน้นการเป็น คนในพื้นที่ ประกอบกับมีความเหมาะสมทั้งในด้านระดับการศึกษา บุคลิกภาพ ความเข้าใจพื้นฐานทางการเมืองและสังคม เข้าใจสภาพแวดล้อมในพื้นที่และสามารถพูดจาภาษาถิ่นเพื่อพูดคุยกับประชาชนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างได้ดี ทั้งยังต้องเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์และรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่

(3) ผู้วิจัยประชุมร่วมกับผู้เก็บแบบสอบถามเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ระเบียบวิธีวิจัย การกำหนดประชากรและการสุ่มตัวอย่าง เนื้อหาของแบบสอบถามและวิธีการเก็บข้อมูล

(4) ลงพื้นที่เก็บแบบสอบถามในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี มหาสารคามและสุรินทร์ จากนั้นจึงดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและนำมาประเมินผลเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผลต่อไป